

Conjunctuurenquête Nederland (COEN) resultaten gemeente Breda

3de kwartaal 2009

Over COEN:

De Conjunctuurenquête Nederland (COEN) is het gezamenlijke conjunctuuronderzoek van VNO-NCW, MKB Nederland samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), de Kamers van Koophandel en het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB). Dit onderzoek brengt vier keer per jaar de belangrijkste ontwikkelingen en verwachtingen van het Nederlandse bedrijfsleven in kaart, uitgesplitst naar regio en bedrijfstak. Daarbij wordt in de analyse en de vraagstelling ingespeeld op actuele ontwikkelingen. Door de intensieve samenwerking van de partijen aan het conjunctuuronderzoek, dalen de administratieve lasten in verband met deze conjunctuurenquêtes met 25%, terwijl de kwaliteit van de statistiek verbetert en de onderzoekskosten dalen. De enquête is gebaseerd op kwalitatieve verwachtingen van ondernemingen en geeft daarom meer een stemmingsbeeld van ondernemingen over de huidige en toekomstige gang van zaken dan een kwantitatief beeld over die gang van zaken.

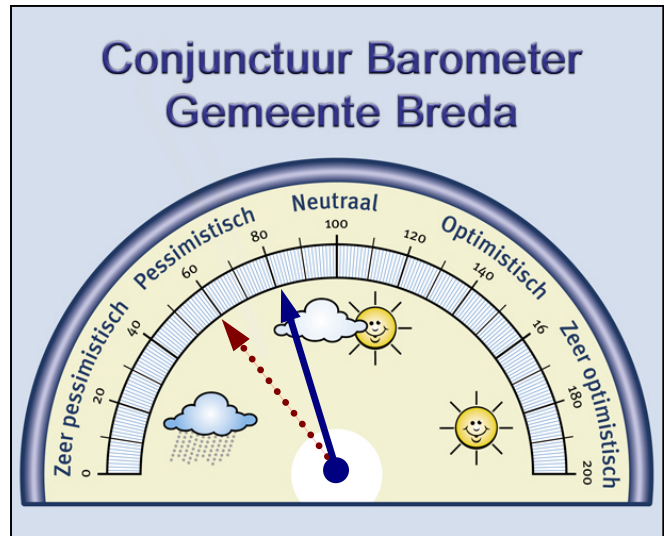
In het tweede kwartaal hebben 151 Bredase ondernemers deelgenomen aan dit onderzoek. Sectorale resultaten zijn niet beschikbaar op het niveau van de gemeente Breda. Op www.zuidwestnederlandincijfers.nl kunnen de COEN-resultaten van Zuidwest-Nederland (incl. West-Brabant en Zeeland) worden gedownload. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan sectoren.

1. Algemeen beeld

Bredase ondernemers minder pessimistisch dan collega's elders in het land

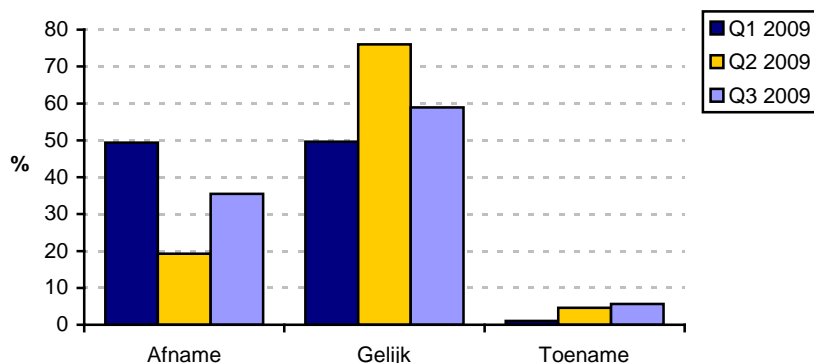
De Conjunctuur Barometer Breda is in het 3de kwartaal van 2009 verder gestegen. De barometer is gebaseerd op de verwachtingen voor de indicatoren omzet, export, orderontvangst en werkgelegenheid. In het 1ste kwartaal van 2009 had de barometer (schaal van 0-200) een waarde van 44 punten, in het 2de kwartaal steeg deze naar 58 punten en voor het 3de kwartaal wordt een score van 81 berekend. Opvallend is dat de Bredase ondernemers minder pessimistisch zijn dan hun collega's in West-Brabant (69) en heel Nederland (45).

De stijging van de barometer is vooral toe te schrijven aan de verbeterde verwachtingen met betrekking tot de export. Bij de export is het aandeel bedrijven dat een toename verwacht inmiddels groter dan het aandeel met een daling. Bij de andere drie indicatoren zien we een ander beeld. Het aandeel bedrijven met een stijging is hier weliswaar ook toegenomen, echter het aandeel bedrijven met een daling eveneens.

Een echte verbetering wordt op korte termijn dus niet verwacht. Onderstaande figuur is illustratief voor de actuele situatie. Het aandeel bedrijven dat het 3de kwartaal een verslechtering van het economisch klimaat verwacht is slechts licht gestegen van 5% naar 6%. Het aandeel bedrijven dat een (verdere) verslechtering verwacht is echter relatief sterk gestegen van 19% naar 36%. Ondanks het feit dat er voor Breda geen sectorale resultaten beschikbaar zijn, hebben de geconstateerde ontwikkelingen veel te maken met de verschillende ontwikkelingsperspectieven van de verschillende sectoren en branches. Op landelijk niveau is bijvoorbeeld te zien dat de situatie voor de bouwsector is verslechterd en voor de industrie is verbeterd.

Verwachtingen Bredase ondernemers met betrekking tot de ontwikkeling van het economisch klimaat

Bron: COEN

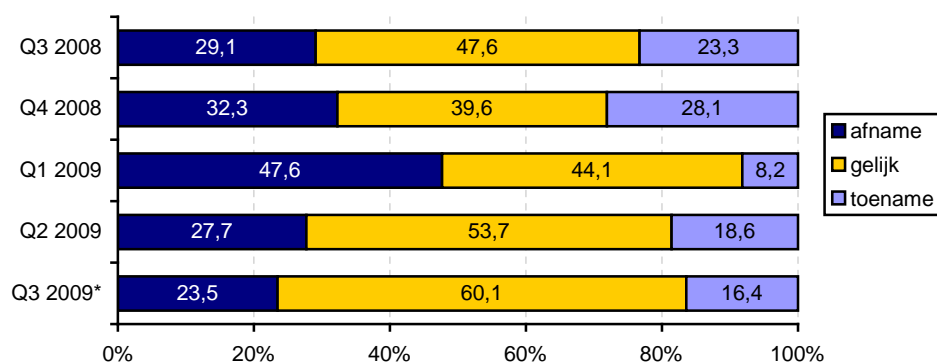
2. Resultaten gemeente Breda

Aandeel bedrijven met krimpende omzet duidelijk gedaald

De economie van Breda verkeert in zwaar weer. Desalniettemin lijkt er langzaam een einde te komen aan de neerwaartse spiraal. In het eerste kwartaal van 2009 registreerde bijna de helft van alle bedrijven een daling van de omzet ten opzichte van het voorgaande kwartaal. In het 2de kwartaal daalde de omzet nog bij zo'n 28% van de bedrijven. Bijna 54% (was 44,1%) meldt een gelijk gebleven omzet en 18,6% heeft de omzet zien toenemen (was 8,2%). Kanttekening hierbij is dat het 1ste kwartaal (traditioneel) een wat slappere periode is, waardoor de verbetering niet alleen aan de conjunctuur kan worden toegeschreven.

Landelijk ligt het percentage krimpbedrijven duidelijk hoger (39,5%) dan in Breda en het percentage groeibedrijven ligt op een vergelijkbaar niveau (17,8%). Ook vergeleken met andere grotere steden kent Breda relatief weinig krimpbedrijven.

Gerealiseerd omzetontwikkeling bedrijfsleven in Breda per kwartaal

* uitgesproken verwachting van ondernemers

Bron: COEN

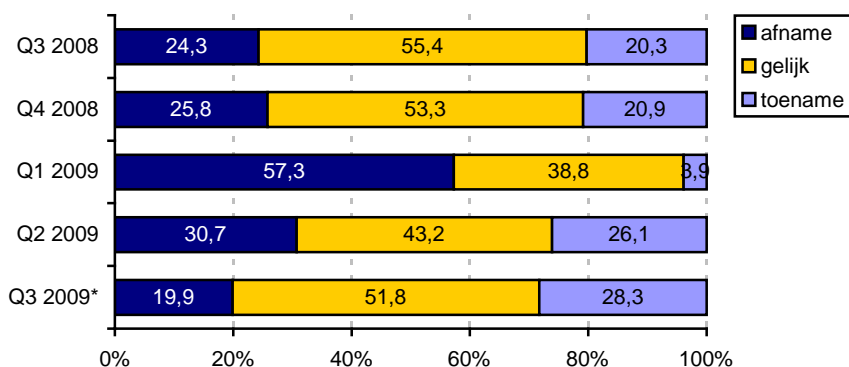
Geen herstel in het derde kwartaal

Wanneer naar de verwachtingen van de ondernemers wordt gekeken, blijkt dat het aandeel bedrijven dat een groei van de omzet verwacht een fractie is gedaald ten opzichte van de gerealiseerde omzetten in het tweede kwartaal. Ondernemers zijn dus nog erg voorzichtig. Het aandeel bedrijven met een krimp daalt licht van 28% naar zo'n 24%. Ondernemers verwachten nog geen duidelijk herstel maar gaan eerder uit van stabilisatie. De Bredase ondernemers zijn wederom minder negatief dan gemiddeld in Nederland (14% stijging en 35% daling).

Export laat tekenen van herstel zien

Als we binnen de omzetontwikkeling specifiek kijken naar de ontwikkeling van de export in het tweede kwartaal 2009, zien we een duidelijke verbetering optreden. Meldde over het 1ste kwartaal van 2008 nog 57% van bedrijven een daling van de export, over het 2de kwartaal van 2009 was dat bijna 31%. Ook het aandeel bedrijven met een groeiende export laat een duidelijke verbetering zien: van nog geen 4% in het 1ste kwartaal naar 26% in het 2de kwartaal. Wanneer naar de verwachtingen voor het 3de kwartaal wordt gekeken, verwachten de ondernemers slechts een beperkte verbetering van de situatie. Gunstige is wel dat het aandeel krimpbedrijven daalt van bijna 31% in het tweede kwartaal (gerealiseerd) naar zo'n 20% in het derde kwartaal (verwachting). Deze verschuiving heeft vooral geleid tot een grote aandeel bedrijven met een gelijkblijvende omzet (van 43% naar 52%) en maar beperkt tot een groter aandeel groeibedrijven (26% naar 28%).

Gerealiseerd exportontwikkeling bedrijfsleven gemeente Breda per kwartaal

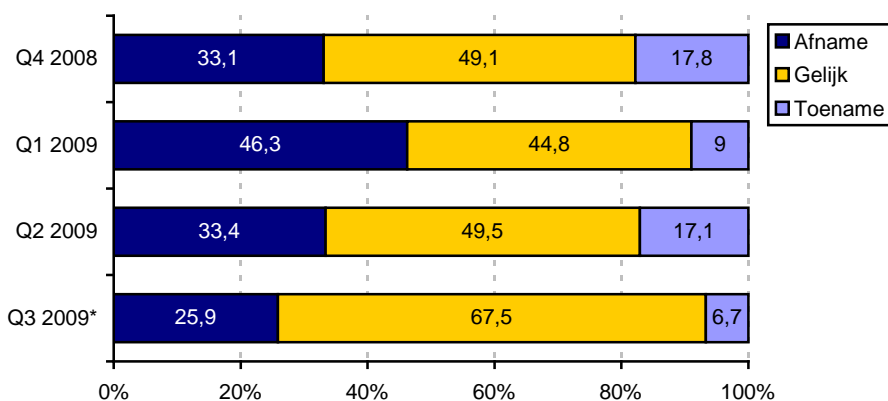
* uitgesproken verwachting van ondernemers

Bron: COEN

Nog geen herstel orderontvangsten, wel stabilisatie

Wanneer naar de verwachte orderontvangsten wordt gekeken (over het algemeen een goede 'barometer'), blijkt dat ondernemers nog geen opgaande lijn zien. Weliswaar zien we een verbetering optreden ten opzichte van het 1ste kwartaal, echter bij de verwachtingen zijn de ondernemers zeer terughoudend. In het tweede kwartaal heeft zo'n 17% van de Bredase ondernemers (landelijk: 15%) het aantal orders zien toenemen, één op de drie (landelijk: 43%) meldt een daling. Ter vergelijking, in het eerste kwartaal werd nog 46% van de bedrijven geconfronteerd met dalende orderontvangsten. Wat betreft de verwachtingen is een verschuiving zichtbaar naar stabilisatie. Voor het derde kwartaal verwacht tweederde van de bedrijven een onveranderde orderontvangst. Positief is het feit dat het aandeel met een krimp daalt naar 26%, echter ook de groep 'stijgers' daalt naar nog geen 7%. Ook dit is weer een bewijs dat het merendeel van de bedrijven de weg naar boven nog niet heeft gevonden.

Gerealiseerde orderontvangsten bedrijfsleven in Breda per kwartaal

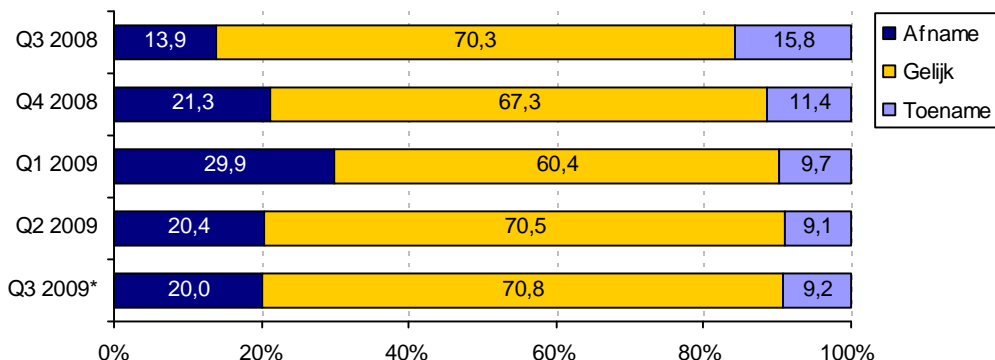
* uitgesproken verwachting van ondernemers

Bron: COEN

Eén op de vijf bedrijven meldt een krimp van het personeelsbestand

De negatieve ontwikkelingen in productie/omzet/orderontvangsten vertalen zich door naar veranderingen in de personeelsomvang. In totaal heeft bij 20% van de Bredase ondernemers in het 2de kwartaal een afname van de personeelssterkte plaatsgevonden. In het 1ste kwartaal 2009 was dat nog bijna 30%. Ongeveer 9% van de ondernemers heeft het personeelsbestand zien toenemen, min of meer vergelijkbaar met het vorige kwartaal. Ondanks crisis weet toch per saldo bijna 80% van de ondernemers de personeelssterkte dus in ieder geval nog op peil te houden of zelfs te vergroten. De percentages van Breda zijn iets gunstiger dan landelijk (Nederland: 30% met een krimp). De verwachtingen voor het 3de kwartaal laat een vergelijkbaar beeld zien.

Gerealiseerde ontwikkeling personeelssterkte in Breda per kwartaal

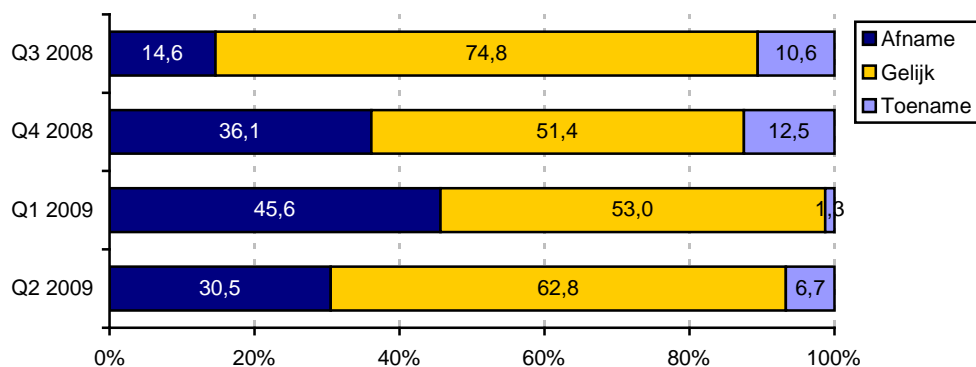
* uitgesproken verwachting van ondernemers

Bron: COEN

Snelle verslechtering winstgevendheid

Bijna 31% van de bedrijven in Breda meldt een verslechtering van hun winstgevendheid in het 2de kwartaal 2009. Ondanks het feit dat het hier om een grote groep gaat is het wel een duidelijke verbetering ten opzichte van het 1ste kwartaal. Toen realiseerde 46% een verslechtering van de winstgevendheid. Ook bij deze indicator zien we vooral een verschuiving richting stabilisatie en maar in beperkte mate richting herstel. Behalve door vraaguitval staat de winstgevendheid bij veel bedrijven extra onder druk door lagere (verkoop)prijzen. Een kleine 7% heeft in het 2de kwartaal een toename van de winst gemeten. Op landelijk niveau is er een grotere groep 'dalers' (41%) en ook een iets grotere groep 'stijgers' (8%).

Ontwikkeling van de winstgevendheid in het afgelopen kwartaal in Breda

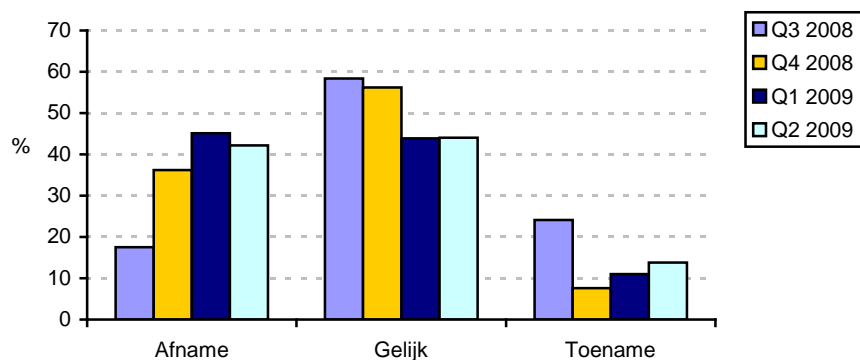

Bron: COEN

Bedrijven houden hand op de knip

De slechte bedrijfsresultaten en de onzekere vooruitzichten hebben een negatief effect op de investeringen. In Breda verwacht in 2009 zo'n 42% (landelijk: 45%) een daling van de investeringsuitgaven, 14% (landelijk: 9%) denkt meer te investeren en bij 44% (landelijk: 9%) blijven de uitgaven op peil. De percentages zijn, ondanks een kleine stijging van de groep 'groeiers', ten opzichte van de vorige meting niet noemenswaardig gewijzigd.

Ontwikkeling van de investeringen in 2009 ten opzichte van vorig jaar in Breda

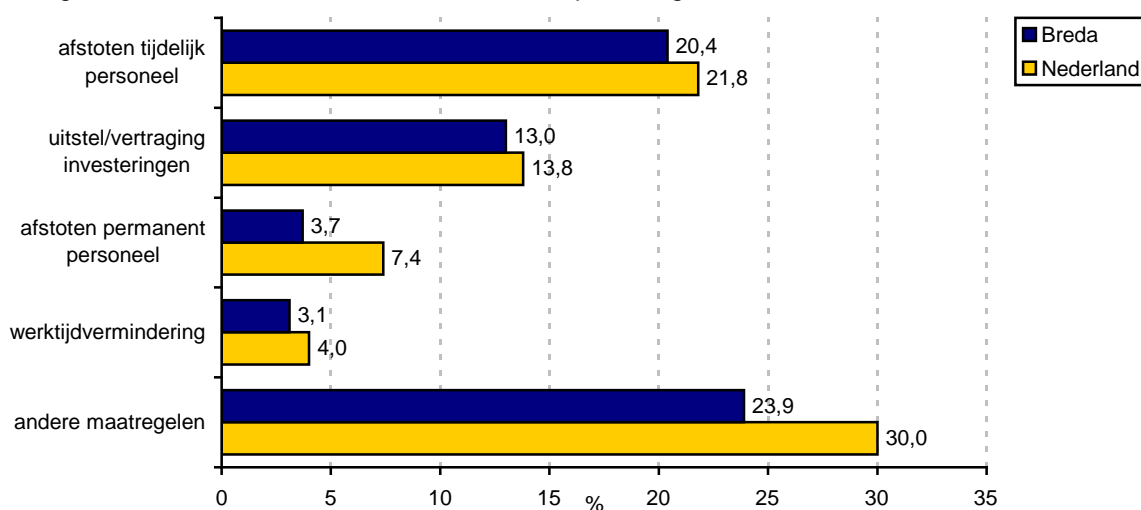

Bron: COEN

Maatregelen om effecten kredietcrisis op te vangen

Aan bedrijven is gevraagd welke maatregelen ze nemen om de economische crisis het hoofd te bieden. Bedrijven geven aan vooral te snijden in het tijdelijke personeelsbestand. In Breda gaat het om iets meer dan 20% van de bedrijven (landelijk 22%). Een relatief laag percentage zegt ook te snoeien in het vaste personeel. In Breda gaat het om bijna 4%, landelijk om ruim 7%. Verder zegt 13% investeringen te zullen uitstellen of vertragen. Bij zo'n 3% van de bedrijven is werktijdvermindering aan de orde. In Breda zegt 24% van de bedrijven andere maatregelen te nemen, zoals interne kostenreductie, landelijk is dit een stuk hoger (30%). Ongeveer 36% van de Bredase ondernemers neemt nog geen maatregelen, duidelijk meer dan landelijk (22%).

Maatregelen om effecten van economische crisis op te vangen Breda en Nederland

Bron: COEN